Scientific Chronicles of the Turkic World
Төрки дөнья фәнни хроникасы
Научная хроника тюркского мира

DOI: 10.26907/2311-2042-2024-22-1-199-207

LATEST EVENTS IN THE FIRST HALF OF 2024

On February 20, 2024, researchers, teachers, graduate students and master's students gathered again to hold the annual International Research and Methodology Online Seminar "Improving Language Teaching Methods: A Platform for the Exchange of Progressive Practices," organized for the eighth time. It was traditionally held on the basis of the Institute of Philology and Intercultural Communication of Kazan Federal University.

The event was organized by the Gabdulla Tukay Higher School of National Culture and Education, the Research and Education Centre for Strategic Research in the Field of Native Languages and Cultures and the Kayum Nasyri Institute of the Institute of Philology and Intercultural Communication, Kazan Federal University, with the participation of researchers from the Aegean University (Republic of Turkey), Azerbaijan State Pedagogical University (Republic of Azerbaijan), L. Gumilyov Eurasian National University and Abay Kazakh National Pedagogical University (Republic of Kazakhstan), Bukhara State University (Republic of Uzbekistan), M. Akmulla Bashkir State Pedagogical University and other universities.

The international online seminar is an important annual event devoted to developing scientific cooperation between universities, teachers of higher educational institutions and general education institutions, to discussing the most pressing problems of linguodidactics, linguistics and Turkic studies (for more details see: https://ifmk.kpfu.ru/news/pedagogi-i-uchenye-podelilis-opytom-izucheniya-i-obucheniya-yazykam/).

On March 4, the Institute of History named after Sh. Marjani, the Academy of Sciences of the Republic of Tatarstan, and the International Association of Researchers of the Golden Horde held the All-Russian Research Conference "Portraits of Medieval Tatar History". The event began with the presentation of the painting "Ulug Muhammad Khan" by the famous artist I. Murtazin.

As part of the event, the Round Table "The Kazan Khanate: The Issues of Representing History" was held, at which the researchers shared their opinions on the prospects for studying the history of the Kazan Khanate and the problems of writing a collective monograph on this topic (for more details see: http://Tataroved.rf/news/1035).

On March 5, in the hall of the Academic Council of the Chuvash State Institute of Humanities, a presentation took place, displaying a collection of documents "Education and Christian Enlightenment of the Chuvash in the Volga-Ural Region in the Second Half of the 19th – Early 20th Centuries: Documents

and Materials from the Funds of N. Ilminsky and the Kazan Teachers' Seminary". The release of the publication was carried out through the efforts of two institutions - the Chuvash State Institute of Humanities and the Sh. Marjani Institute of History of the Academy of Sciences of the Republic of Tatarstan. Its compilers were Gennady Nikolaev, candidate of history, the acting director of the Chuvash State Institute of Humanities, and Radik Iskhakov, doctor of history, head of the Department of History of the Volga and Urals Regions, the Sh. Marjani Institute of History of the Academy of Sciences of the Republic of Tatarstan (for more details see: http://Tataroved.rf/news/1036).

On March 21, the All-Russian Research and Practice Conference "Turkic Philology in the Light of Modern Achievements" was held at the Sterlitamak branch of Ufa University of Science and Technology. It was dedicated to the 90th anniversary of Prof. Salavat Galin, the Honored Scientist of the Bashkir Autonomous Soviet Socialist Republic, Excellent Worker of Public Education of the RSFSR, full member of the Academy of Humanities of the Russian Federation, doctor of philology. The organizer of the research conference was the Faculty of Bashkir and Turkic Philology of the Sterlitamak branch of Ufa University of Science and Technology. The geography of the conference participants was very wide: Kyrgyzstan, Uzbekistan, Sterlitamak, Ufa, the Republic of Chuvashia, the Republic of Tyva, Altai, etc. (for more details see: https://strbsu.ru/news/7770).

On March 30–31, the International Conference "History and Culture of the of Steppe Eurasia Peoples: Traditions and Interactions" took place in Kazan. The conference was organized by the Academy of Sciences of the Republic of Tatarstan, the Sh. Marjani Institute of History of the Academy of Sciences of the Republic of Tatarstan, the A. Khalikov Institute of Archeology of the Academy of Sciences of the Republic of Tatarstan, the International Center for Research of Steppe Eurasia and the Russian Historical Society. The conference was attended by 120 scientists, representatives of research centers from Russia, Azerbaijan, Belarus, Bulgaria, Kazakhstan, China, Kyrgyzstan, Mongolia, Romania, Turkey and Uzbekistan (for more details see: http://tataroved.rf/news/1045).

On April 5–6, the D. Mendeleev Tobolsk Pedagogical Institute (a branch of Tyumen State University) hosted the 8th International Research and Practice Conference "The Zankiev Readings" on the topic "Integration of Science and Practice in the Modern Educational Space: Traditions and Innovations," dedicated to the Year of the Family.

The geography of the conference participants was very wide: Bukhara (Uzbekistan), Elazig (Turkey), Kazan (Republic of Tatarstan), Simferopol (Republic of Crimea), Sterlitamak (Republic of Bashkortostan), the Tyumen Region, Tobolsk, Tyumen (for more details see: https://ifmk.kpfu.ru/news/tubylda-zənkiev-ukulary-uzdy/).

On April 24–26, the International Research Conference "The Bartold Readings" was held in Moscow at the Institute of Oriental Studies of the Russian Academy of Sciences in a full-time and remote format.

In 2024, the topic of "The Bartold Readings" was the consideration of the concept of "title" in all its diversity in the East. The conference discussed a wide range of issues related to the formation, use and evolution of the title in the East (for more details see: http://Tataroved.rf/news/1068).

On April 25–26, Al-Farabi Kazakh National University (Almaty, Kazakhstan) together with Hadceteppe University (Ankara, Turkey), International Turkic Academy (Astana, Kazakhstan), the Farabi Eurasian Center for Scientific Research at Istanbul University (Istanbul, Turkey), Uzbekistan National University (Tashkent, Uzbekistan) and Uzbek State University of World Languages (Tashkent, Uzbekistan) held the International Research Conference "E. Tenishev's Universe: Turkology and Life in Science" (for more details see: https://www.kaznu.kz/ru/27189/page/).

On May 8, the All-Russian Research and Practice Conference “Tatars - Participants and Veterans of the Great Patriotic War and the Processes of Re-Islamization (the second half of the twentieth century)” took place in Kazan. The conference was held within the framework of the Section “Confessional Politics and Islamic Activism of the 1950s–1980s”, the Round Table “Veterans of the Great Patriotic War and the Revival of Islam in the Late 1980s–1990s”, the Round Table “The Great Patriotic War in the Mirror of Tatar Literature and Journalism” (for more details see: http://tataroved.rf /news/1073).

On May 17, the Eastern Faculty of St. Petersburg State University hosted the International Research Conference “The 24th Ivanov Readings”. The conference was held with the support of the St. Petersburg Center for the Development and Support of Oriental Studies and the St. Petersburg Society for Scientific and Cultural Relations with Turkey.

Dedicated to the outstanding Russian Turkologist Sergei Ivanov (1922–1999), “The Ivanov Readings” have been held annually at the Department of Turkic Philology since 1999. The reports touch on various issues of history, literature, culture and ethnography of the Turkic peoples who mostly lived in the territories of Russia in the past and are living now (for more details see: https://orient.spbu.ru/ index.php/ru/novosti/novosti-konferentsij/arkhiv-novostej/148-ivanovskie-chteniya/2861-17-maya-2024-goda-mezhdunarodnaya-nauchnaya-konferentsiya-xxiv-ivanovskie-chteniya).

The information was submitted by G. A. Nabiullina, Associate Professor of the Institute of Philology and Intercultural Communication, Kazan Federal University.

2024 ЕЛНЫҢ I ЯРТЫСЫНДА БУЛГАН ВАКЫЙГАЛАР

2024 нче елның 20 нче февралендә галимнәр, педагоглар, аспирантлар һәм магистрлар ел саен үткәрелә торган «Телләргә өйрәтү методикасын камилләштерү: алдынгы тәҗрибә белән уртаклашу мәйданчыгы» VIII Халыкара фәнни-методик онлайн семинары булып узды. Ул быел да традиция буенча КФУның Филология һәм мәдәниятара багланышлар институты базасында үткәрелде.

Чараны Габдулла Тукай исемендәге Милли мәдәният һәм мәгариф югары мәктәбе, Туган телләр һәм мәдәниятләр өлкәсендә стратегик тикшеренүләр фәнни-белем бирү үзәге һәм Каюм Насыйри институты тарафыннан һәм Эгей университеты (Төркия Республикасы), Азәрбайҗан дәүләт педагогика университеты (Азәрбайҗан Республикасы), Л. Н. Гумилев исемендәге Евразия милли университеты һәм Абай исемендәге Казах милли педагогика университеты (Казахстан Республикасы), Бохара дәүләт университеты (Үзбәкстан Республикасы), М. Акмулла исемендәге Башкорт дәүләт педагогика университеты һәм башка югары уку йортлары катнашы белән уздырыла.

Халыкара онлайн семинар вузара, югары уку йортлары һәм гомуми белем бирү учреждениеләре педагоглары арасында фәнни хезмәттәшлекне үстерү, шулай ук лингводидактика, тел белеме һәм төрки тел гыйлеменең иң актуаль проблемаларын тикшерү күзлегеннән мөһим чара булып тора (тулырак: https://ifmk.kpfu.ru/news/pedagogi-i-uchenye-podelilis-opytom-izucheniya-i-obucheniya-yazykam/).

---

4 мартта ТР Фәннәр академиясенең Ш. Мәрҗани исемендәге Тарих институты һәм Алтын Урданы тикшерүче галимнәрнең Халыкара Ассоциациясе «Урта гасыр татар тарихы портретлары» дип аталган Бөтенроссия фәнни конференциясе үткәрделәр. Чара танылган рәссам И. Х. Мортазинның «Олуг Мөхәммәт хан» картинасын тәкъдим итүдән башланды.

Чарада «Казан ханлыгы: тарихны тәкъдим итү проблемалары» дигән түгәрәк өстәл узды, анда галимнәр Казан ханлыгы тарихын өйрәнү перспективалары һәм әлеге тема буенча коллектив монография язу мәсьәләләре турындагы фикерләре белән уртаклаштылар (тулырак: http://татаровед.рф/news/1035).

---

5 мартта Чуваш дәүләт гуманитар фәннәр институтының Гыйльми совет залында «XIX гасырның икенче яртысында – XX гасыр башында Идел-Урал чувашларының мәгарифе һәм христиан мәгърифәте: Н. И. Ильминский һәм Казан укытучылар семинариясе фондларыннан документлар һәм материаллар» дип аталган документлар җыентыгы презентациясе узды. Басма ике оешма тырышлыгы – Чуваш дәүләт гуманитар фәннәр институты һәм ТР Фәннәр академиясенең Ш. Мәрҗани исемендәге Тарих институты тарафыннан нәшер ителә. Аны тарих фәннәре кандидаты Чуваш дәүләт гуманитар фәннәр институты директоры вазифаларын башкаручы Геннадий Николаев һәм тарих фәннәре докторы, ТР Фәннәр академиясенең Ш. Мәрҗани исемендәге Тарих институтының Идел буе һәм Урал алды тарихы бүлеге җитәкчесе Радик Исхаков төзегән (тулырак: http://татаровед.рф/news/1036).

---

21 мартта Уфа фән һәм технологияләр университетының Стәрлетамак филиалында «Заманча казанышлар яктылыгында төрки филология» дип исемләнгән Бөтенроссия фәнни-гамәли конференциясе узды. Ул Башкорт АССРның атказанган фән эшлеклесе, РСФСРның халык мәгарифе отличнигы, Россия Федерациясе гуманитар Фәннәр академиясенең хокукый әгъзасы, филология фәннәре докторы, профессор Салават Әхмәдиевич Галинның тууына 90 ел тулуга багышланган иде. Фәнни конференцияне Уфа фән һәм технологияләр университетының Стәрлетамак филиалында башкорт һәм төрки филология факультеты оештырды. Конференциядә катнашучыларның географиясе бик киң: Кыргызстан, Үзбәкстан, Стәрлетамак, Уфа, Чувашия Республикасы, Тыва Республикасы, Алтай һәм башкалар (тулырак: https://strbsu.ru/news/7770).

30–31 март көннәрендә Казанда «Дала Евразиясе халыкларының тарихы һәм мәдәнияте: традицияләр һәм үзара бәйләнеш» дигән Халыкара конференция узды. Конференцияне Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе, ТР Фәннәр академиясенең Ш. Мәрҗани исемендәге тарих институты, ТР Фәннәр академиясенең А. Х. Халиков исемендәге Археология институты, Дала Евразиясен тикшерү халыкара үзәге, Россия тарихи җәмгыяте оештырды. Конференция эшендә Россия, Азәрбайҗан, Белоруссия, Болгария, Казахстан, Кытай, Кыргызстан, Монголия, Румыния, Төркия, Үзбәкстаннан 120 галим, фәнни үзәк вәкилләре катнашты (тулырак: http://татаровед.рф/news/1045).

5–6 апрель көннәрендә Д. И. Менделеев исемендәге Тубыл педагогика институтында (Төмән дәүләт университеты филиалы) Гаилә елына багышланган «Заманча белем бирү киңлегендә фән һәм практиканы интеграцияләү: традицияләр һәм инновацияләр» дигән темага VIII Халыкара фәнни-практик конференция «Зәнкиев укулары» үтте.

Конференция эшендә катнашучыларның географиясе гаять киң: Бохара (Үзбәкстан), Элязыг (Төркия), Казан (Татарстан Республикасы), Симферополь (Кырым Республикасы), Стәрлетамак (Башкортстан Республикасы), Төмән өлкәсе, Тубыл, Төмән шәһәрләре һәм районнарыннан галимнәр, укытучылар булды (тулырак: https://ifmk.kpfu.ru/news/tubylda-zənkiev-ukulary-uzdy/).

24–26 апрель көннәрендә Мәскәүдә Россия Фәннәр академиясенең Көнчыгышны өйрәнү институтында көндезге-дистанцион форматта «Бартольд укулары» дигән Халыкара фәнни конференция узды.

Быел «Бартольд укулары» тематикасы Көнчыгыштагы «титул» төшенчәсенең кулланылыш төрлелеген өйрәнүгә бәйле иде. Конференция барышында көнчыгышта титулның формалашуы, кулланылышы һәм үсешенә бәйле киң колачлы мәсьәләләр каралды (тулырак: http://татаровед.рф/news/1068).

25–26 апрель көннәрендә Әл-Фараби исемендәге Казах милли университеты (Алматы, Казахстан) Хаджетеппе университеты (Анкара, Төркия), Халыкара Төрки академиясе (Астана, Казахстан), Истанбул университеты каршындагы Фараби исемендәге Евразия фәнни тикшеренүләр үзәге (Истанбул, Төркия), Үзбәкстан Милли университеты (Ташкент, Үзбәкстан), Дөнья телләре Үзбәк дәүләт университеты белән берлектә (Ташкент, Үзбәкстан) «Э. Тенишев галәме: тюркология һәм фәндәге тормыш» халыкара фәнни конференциясен үткәрде (тулырак: https://www.kaznu.kz/ru/27189/page/).

---

8 майда Казанда «Татарлар – Бөек Ватан сугышында катнашучылар вә ветераннар һәм реисламизация процесслары (XX гасырның икенче яртысы)» дигән Бөтенроссия фәнни-гамәли конференциясе узды. Конференция эше «XX гасырның 50–80 елларындагы конфессиональ сәясәт һәм Ислам активизмы» секциясе, «Бөек Ватан сугышы ветераннары һәм 1980 еллар ахырында-1990 елларда исламның яңадан торгызылуы» түгәрәк өстәле, «Татар әдәбияты һәм публицистикасы көзгесендә Бөек Ватан сугышы» түгәрәк өстәле кысаларында узды (тулырак: http://татаровед.рф/news/1073).

---

17 майда Санкт-Петербург дәүләт университетының Көнчыгыш факультетында «XXIV Иванов укулары» Халыкара фәнни конференциясе узды. Конференция Санкт-Петербургның Көнчыгышны өйрәнүне үстерү һәм аларга ярдәм итү үзәге һәм Санкт-Петербургның Төркия белән фәнни һәм мәдәни элемтәләр җәмгыяте ярдәме белән узды.

«Иванов укулары» төрки филология кафедрасында 1999 нчы елдан бирле ел саен үткәрелә һәм күренекле тюрколог Сергей Николаевич Ивановка (1922–1999) багышлана. Докладлар элек һәм хәзерге вакытта күпчелеге Россия территорияләрендә яшәгән төрки халыкларның тарихы, әдәбияты, мәдәнияте, этнографиясе мәсьәләләренә кагыла (тулырак: https://orient.spbu.ru/index.php/ru/novosti/novosti-konferentsij/arkhiv-novostej/148-ivanovskie-chteniya/2861-17-maya-2024-goda-mezhdunarodnaya-nauchnaya-konferentsiya-xxiv-ivanovskie-chteniya).

Материаллар филология фәннәре кандидаты, Казан федераль университетының Филология һәм мәдәниятара багланышлар институты доценты Г. Ә. Нәбиуллина тарафыннан тупланды һәм әзерләнде.

ПРОШЕДШИЕ СОБЫТИЯ I ПОЛОВИНЫ 2024 ГОДА

20 февраля 2024 года ученые, педагоги, аспиранты и магистры вновь собрались для проведения ежегодного Международного научно-методического онлайн-семинара «Совершенствование методики обучения языкам: площадка обмена прогрессивной практикой», который организуется в восьмой раз. Он по традиции проводится на базе Института филологии и межкультурной коммуникации КФУ.

Мероприятие организуется Высшей школой национальной культуры и образования им. Габдуллы Тукая, НОЦ стратегических исследований в области родных языков и культур и Институтом Каюма Насыри ИФМК КФУ при участии ученых из Эгейского университета (Республика Турция), Азербайджанского государственного педагогического университета (Республика Азербайджан), Евразийского национального университета им. Л. Н. Гумилева и Казахского национального педагогического университета имени Абая (Республика Казахстан), Бухарского государственного университета (Республика Узбекистан), Башкирского государственного педагогического университета им. М. Акмуллы и других вузов.

Международный онлайн-семинар является важным мероприятием с точки зрения развития научного сотрудничества между вузами, педагогами высших учебных заведений и общеобразовательных учреждений, а также обсуждения наиболее актуальных проблем лингводидактики, языкознания и тюркологии (подробнее: https://ifmk.kpfu.ru/news/pedagogi-i-uchenye-podelilis-opytom-izucheniya-i-obucheniya-yazykam/).

---

4 марта Институт истории им. Ш. Марджани АН РТ и Международная ассоциация исследователей Золотой Орды провели Всероссийскую научную конференцию «Портреты средневековой татарской истории». Мероприятие началось с презентации картины «Улуг Мухаммадхан» известного художника И. Х. Муртазина.

В рамках мероприятия прошел круглый стол «Казанское ханство: проблемы репрезентации истории», на котором ученые поделились своими суждениями о перспективах исследования истории Казанского ханства и проблемах написания коллективной монографии по этой теме (подробнее: http://татаровед.рф/news/1035).

---

5 марта в зале Ученого совета Чувашского государственного института гуманитарных наук состоялась презентация сборника документов «Образование и христианское просвещение чувашей Волго-Уралья во второй половине XIX – начале XX века: документы и материалы из фондов Н. И. Ильминского и Казанской учительской семинарии». Выпуск издания реализован усилиями двух учреждений – Чувашского государственного института гуманитарных наук и Института истории им. Ш. Марджани Академии наук Республики Татарстан. Его составителями выступили кандидат исторических наук, и. о. директора Чувашского государственного института гуманитарных наук Геннадий Николаев и доктор исторических наук, заведующий отделом истории Поволжья и Приуралья Института истории им. Ш. Марджани АН РТ Радик Исхаков (подробнее: http://татаровед.рф/news/1036).

---

21 марта в Стерлитамакском филиале УУНиТ прошла Всероссийская научно-практическая конференция «Тюркская филология в свете современных достижений», которая была посвящена 90-летию со дня рождения заслуженного деятеля науки Башкирской АССР, Отличника народного просвещения РСФСР, действительного члена Академии гуманитарных наук Российской Федерации, доктора филологических наук, профессора Салавата Ахмадиевича Галина. Организатором научной конференции выступил факультет башкирской и тюркской филологии Стерлитамакского филиала УУНиТ. География участников конференции очень широка: Киргизия, Узбекистан, Стерлитамак, Уфа, Республика Чувашия, Республика Тыва, Алтай и другие (подробнее: https://strbsu.ru/news/7770).

30–31 марта в Казани состоялась международная конференция «История и культура народов Степной Евразии: традиции и взаимодействие». Организаторами конференции выступили Академия наук Республики Татарстан, Институт истории им. Ш. Марджани АН РТ, Институт археологии им. А. Х. Халикова АН РТ, Международный центр исследований Степной Евразии, Российское историческое общество. В работе конференции приняли участие 120 ученых, представителей научных центров из России, Азербайджана, Беларуси, Болгарии, Казахстана, Китая, Кыргызстана, Монголии, Румынии, Турции, Узбекистана (подробнее: http://татаровед.рф/news/1045).

5–6 апреля в Тобольском педагогическом институте им. Д. И. Менделеева (филиал Тюменского государственного университета) прошла VIII Международная научно-практическая конференция «Занкиевские чтения» на тему «Интеграция науки и практики в современном образовательном пространстве: традиции и инновации», которая посвящена Году семьи.

География участников конференции была очень обширной: Бухара (Узбекистан), Элязыг (Турция), Казань (Республика Татарстан), Симферополь (Республика Крым), Стерлитамак (Республика Башкортостан), Тюменская область, Тобольск, Тюмень (подробнее: https://ifmk.kpfu.ru/news/tubylda-zənkiev-ukulary-uzdy/).

24–26 апреля в Москве в Институте востоковедения РАН в очно-дистанционном формате состоялась Международная научная конференция «Бартольдовские чтения».

В текущем году тематикой «Бартольдовских чтений» стало рассмотрение понятия «титул» во всем его многообразии на Востоке. В ходе конференции был рассмотрен широкий круг вопросов, связанных с формированием, использованием и эволюцией титула на Востоке (подробнее: http://татаровед.рф/news/1068).

25–26 апреля Казахский национальный университет имени аль-Фараби (Алматы, Казахстан) совместно с Университетом Хаджетеппе (Анкара, Турция), Международной Тюркской академией (Астана, Казахстан), Евразийским центром научных исследований имени Фараби при Стамбульском университете (Стамбул, Турция), Узбекистанским национальным университетом (Ташкент, Узбекистан), Узбекским государственным университетом мировых языков (Ташкент, Узбекистан) проводил Международную научную конференцию «Вселенная Э. Тенишева: тюркология и жизнь в науке» (подробнее: https://www.kaznu.kz/ru/27189/page/).

---

8 мая в Казани прошла Всероссийская научно-практическая конференция «Татары – участники и ветераны Великой Отечественной войны и процессы реисламизации (вторая половина XX в.)». Работа конференции проходила в рамках секции «Конфессиональная политика и исламский активизм 50–80 гг. XX века», круглого стола «Ветераны Великой Отечественной войны и возрождение ислама в конце 1980-х – 1990-е гг.», круглого стола «Великая Отечественная война в зеркале татарской литературы и публицистики» (подробнее: http://татаровед.рф/news/1073).

---

17 мая на Восточном факультете Санкт-Петербургского государственного университета прошла Международная научная конференция «XXIV Ивановские чтения». Конференция прошла при поддержке Санкт-Петербургского центра развития и поддержки востоковедных исследований и Санкт-Петербургского общества научных и культурных связей с Турцией.

Ежегодные «Ивановские чтения» проводятся на кафедре тюркской филологии с 1999 года и посвящены выдающемуся отечественному тюркологу Сергею Николаевичу Иванову (1922–1999). Доклады затрагивают различные вопросы истории, литературы, культуры, этнографии тюркских

народов, большей частью проживающих на территориях России в прошлом и в настоящее время (подробнее: https://orient.spbu.ru/index.php/ru/novosti/novosti-konferentsij/arkhiv-novostej/148-ivanovskie-chteniya/2861-17-maya-2024-goda-mezhdunarodnaya-nauchnaya-konferentsiya-xxiv-ivanovskie-chteniya).

Материалы подготовлены доцентом Института филологии и межкультурной коммуникации Казанского федерального университета Г. А. Набиуллиной.